Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sén 11 franci. — Numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la a dou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste accea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIF SIBIIU

Nr. 100. — Sibiiu, Sambata 13/25 Decembre. — **1880.**

Abonamentu nou la „Observatoriulu“.

Diariu politicu, national-economicu si literariu:

pe anulu alu IV-lea

carele se incepe cu 1/13 Januariu 1881.

Apropiandu-se finea anului curente, deschidemu prenumeratiune noua la diariulu nostru, totu pe langa conditiunile cunoscute de mai inainte.

Pretiulu de abonamentu este:

In laintrulu monarchiei pe 12 luni 8 fl., pe 6 luni 4 fl. v. a.

In strainatate 22 franci pe 12 luni, 11 franci pe 6 luni, din causa cà de unu anu incóce porto in afara, in locu de a scadé, s'a mai adaosu cu $^1/_3$ din ce fusese pàna atunci.

In Sibiiu pretiulu este 3 fl. 50 cr. pe 6 luni; dusu la casa cu 50 cr. mai multu.

Fiindu-cà nu ne convine a tiparí prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe dnii abonati, cá se binevoiésca a inainta oo. adresse si pretiulu pre càtu se póte mai curendu, ceea ce se póte mai usioru prin mandate (asemnatiuni) postali, de a dreptulu la redactiune in Sibiiu. Piati'a mica Nr. 27.

Adressele se fia scrise curatu, cu caractere clare, si dupace statiunile de posta se inmultiescu mereu chiaru si pe la sate, in prea multe casuri este neconditionatu necessariu a se insemna si comitatulu respectivu.

Resultatele ostenelelor nóstre de trei ani, le supunemu cu consciintia linistita la judecat'a aceloru lectori, carii nu'si pregetara a urmari activitatea nóstra dela inceputu si pàna astadi.

Redactiunea.

Despre serbitute sau sclavia.

Cine nu a cunoscutu ce este sclavi'a, nu scie pretiuí libertatea si o degrada in desfreu. Cine nu scie ce a fostu vechi'a sclavia, nu póte intielege cerescile doctrine ale evangeliei. Ori-càtu se ingànfa lumea moderna cu frasele sale sonóre despre libertate si civilisatiune, despre cultura si morala, drepturile omenesci inse totu mai sunt calcate si despretiuite nu numai in Asi'a si Afric'a, ci si in Europ'a si in tóta lumea, nu numai la popórale ethnice si la cele barbare, ci si la cele christiane, care pretindu pentru sine gradulu supremu alu civilisatiunei si libertatiei. Sierbitutea, numita cu terminu modernu sclavia, mai existe astadi, cà si in timpurile antice, parte sub formele vechi, parte sub altele, mai speciése, caroru li se dau alte nume si unu lustru esterioru, cum e dresulu (sulimanulu, rumenél'a) fetieloru, pentru cá se le ascunda uritiunea monstruósa interna.

Nu credemu se se afle omu cu simtiuri intregi, care se póta nega existenti'a sclaviei in timpulu nostru. Mai multu: noi suntemu convinsi, cà s'a pornitu o specie de reactiune contra libertatiei omenesci, cu scopu de a restaura o parte din acea sierbitute, despre care se credea pàna acum cà a disparutu pentru totudeauna de inaintea lumineloru secolului alu 19-lea. Sclavi'a scósa pe pórta, se incérca se reintre prin usi laterali, éra uneori are inpertinenti'a se'ti sara in casa prin feréstra, la lumin'a dilei, in vederea toturoru; acum inse nu'i mai dicu nici macaru iobagia,*) sau dileria, ci ea se presenta sub titluri diverse, de usuraria, de proletariatu, de farmeru (chiriasiu) micu, de invoieli agrarie, cá in Romani'a, de Couli din Indi'a si Chin'a, de Negrii inchiriati pe càte 14 ani etc.

Acestea inpregiurari sinistre me indemnara si pe mine, cá inainte de a me ocupa de sierbitutea feudale, transmissa lumei europene din evulu mediu, cunoscuta betraniloru de astadi din propri'a esperientia, se facu unu studiu, de si fórte scurtu, prin urmare si camu superficiale:

1. Despre sierbitutea din evulu ante-christianu.

2. Despre sierbitutea sustînuta sub domni'a doctrineloru christiane si a celoru mohamedane, si in fine la alu treilea locu se me ocupu ceva mai pe largu de sierbitutea feudala, incuibata si conservata in cele mai multe tieri europene, si mai de aprópe in tierile corónei unguresci si in tierile romanesci.

*) in Munteni'a claca, in Moldov'a vecinia si paremi-se, pontu.

Sierbitutea in evulu de inaintea lui Isusu Christosu.

Urmele din nefericire prea sigure ale sierbitutiei sau sclaviei le aflamu in cea mai departata anticitate, pàna unde ajunge si se póte scrie istori'a omenimei. Lumea antica nici cà'si potea imagina esistentia, gloria si prosperitate fàra sclavi. Pline sunt cartile profetului Moise de exemplele sierbitutiei, incependu dela venderea lui Josifu prin fratii sei, pàna la subjugarea si asierbirea toturoru evreiloru in Egiptu. Din acelea carti cunóscemu inca si unele regulamente relative la sclavia, de ex. precum era cea de càte 7 ani. Din celelalte carti sacre jidovesci ne vine cunoscuta inca si ducerea in captivitate a poporului intregu, inpartirea sau vinderea lui si altele cá acestea. In aceleasi timpuri locuitorii din Fenici'a, comercianti si marinari, faceau unu comerciu fórte intinsu cu ómeni, pe cari'i rapiau sau furau din alte tieri, pentru-cá se'i venda in Orientu.

Dara mai inainte de a ne demite in cercetarile istorice pe care ni le propuseramu, se vedemu ce se intielege prin sierbitute, prin sclavía.

Sierbitutea este supunere necondicionata, inpreunata cu perderea totale a libertatiei personale asia, cà acelu supusu, acelu sclavu nu mai este consideratu nici tractatu cá persóna, cá omu, ci numai cá lucru, cá marfa, in càtu domnulu póte dispune de elu si de proprietatea lui cu potestate deplina, ilu póte vende, da in schimbu, daruí, ilu póte tracta ori-cum ii place, a'lu lega, a'lu bate, a'lu tortura, ciungari si chiaru a'lu ucide.

Acésta este sierbitutea sau sclavi'a. Pre càtu se scie din resturile celoru mai vechi

Foisiór'a „Observatoriului“.

Relatiunile intre Biseric'a orthodoxa si protestanta in secolulu alu 16-lea.

(Urmare.)

Spre a pune capetu acestoru abusuri si a regulá cestiunea divortiului, si spre a luá mesuri mai intinse pentru protestantisarea Moldovei, Despotu-voda a chiamatu din Poloni'a pe unu episcopu, pe care Sincaiu ilu numesce Lusinie episcopulu celu cu muiere,[1]) éra Gratianus[2]): Lismaninum, nescio quem. N'am potutu consultá inca tóte documentele relative la Despotu-voda si epoc'a sa, credemu inse a nu fi in eróre, sustînendu cà acelu episcopu nu erá altulu, de càtu Franciscu Lismaninu, fostu confessore alu reginei Bona, soçiei lui Sigismundu I dela Poloni'a si omu de incredere alu acestuia.[3]) Ceea ce ne face a crede acésta este 1, cà Lismaninu erá din insul'a Corfu, prin urmare cam conpatriotu cu Despotu-voda si intru càtuva si aventurieru cá si acesta, asia cà Despotu-voda usioru potea se'i incredintiedie planurile sale; 2, cà Lismaninu avea opiniuni protestante, pe care cautá se le si propage, pentru care cuventu elu fu citatu inaintea consistoriului dela Cracovi'a si, nepotendu se se apere, a trebuitu se parasésca Poloni'a; 3, cà Lismaninu cesta cu ocasiunea unei caletorii ce facuse in Elveti'a si dupa indemnulu lui Calvinu si Socinu s'a casatoritu si astfeliu a fostu unu episcopu cu muiere, cum ilu numesce Sincaiu.[4]) Dar in fine, ori-care ar fi fostu acestu episcopu, Despotu-voda a intrebuintiatu pedepsele cele mai severe, si chiaru mórtea, pentru aplicarea mesuriloru propuse de elu intru regularea divortiului, si nu s'a sfiitu a le aplicá chiaru asupra boeriloru. „Si cum a lucratu cu prostii,“ dice Sincaiu, „asia au vrutu se lucre si cu boerii, pentru despartirile cele fàra de cale de casatoria. Care tóte in sine au fostu fórte bune, de s'ar fi facutu din bunu sfersitu si nu din scopulu acela, cá pe urma pe toti moldovenii se'i faca luterani.“ Fàra indoiéla aceste incercari ale lui Despotu-voda au contribuitu in cea mai mare parte la lugubrulu seu sfersitu, cu care s'au stinsu si tóte urmele de protestantismu. Incercarile lui Despotu-voda poteau inse devení periculóse, fiindu cà tocmai pe atunci protestantismulu se respandea in Poloni'a si Russi'a cu multa repeditiune si chiaru la hotarele Moldovei se ridicase biserici protestante.[5])

Totu pe la acestu timpu s'a facutu o alta incercare din partea protestantiloru, prin mijlocirea lui Melanchtonu, de a intrá in relatiuni cu biseric'a orthodoxa. Patriarchulu de Constantinopolu Joasafu II (1555-1565) trimisese la Wittenberg pe unu diaconu, Dimitrie Mysu, cá se se informedie mai de aprópe despre nouele invetiaturi ale protestantiloru. Candu, in anulu 1559, diaconulu acesta erá se se intórca la Constantinopolu, Melanchtonu a profitatu de acésta ocasiune, cá se tramitia patriarchului confessiunea de Augsburg, tradusa in limb'a gréca de theologulu protestantu Paulus Dolscius, si o epistola, in care Melanchtonu arata bucuri'a ce a avutu aflandu dela diaconulu Dimitrie, cum Ddieu, in modu miraculosu, a conservatu biseric'a insemnata din Thraci'a, Greci'a si Asi'a, dupa cum a conservatu odata pe cei trei coconi in mijloculu focului. Asemenea elu multiamesce lui Dumnedieu, cà prin man'a sa poternica a pastratu, in mijloculu unei imense multimi de nelegiuiti si vrasmasi, pe adoratorii fiiului seu. Mai departe Melanchtonu arata, cà protestantii intemeiédia invetiaturile loru pe scrierile profetiloru si a le apostoliloru si pe conciliele bisericei; cà ei onorédia fórte multu pe sàntii parinti greci: Athanasiu, Vasiliu, Grigoriu etc., si pastrédia fidelu invetiaturile loru, din contra condamna eresiile si erorile lui Paulu de Samosat'a, ale manicheiloru si ale toturoru ereticiloru condamnati de biserica; si cà ei asemenea condamna cultulu superstitiosu si nerationalu, inventatu de ignorantii calugari papisti. In fine róga pe patriarchulu Joasafu a nu dá ascultare calomnieloru ce au respanditu dusmanii (papistii) in contra protestantiloru.[6])

Unu theologu protestantu, autoru alu unei intinse istorii eclesiastice (in 45 volume), I. M. Schröckh, vorbindu despre acésta epistola a lui Melanchthon dice: Acésta scrisóre a careia innocentia este incontestabila, n'a avutu, intru càtu se scie, nici unu resultatu.[7]) Cumcà intentiunea lui Melanchtonu a fostu intr'adeveru, asia de innocenta, nu prea este de crediutu, dejá pentru cuventulu, cà elu arata nisce lucruri, care nu sunt tocmai esacte: asia mai cu séma elu accentuiédia veneratiunea protestantiloru pentru sàntii parinti ai bisericei si invetiaturile loru, pe candu se scie, cà protestantii nu cunoscu altu isvoru alu credintiei, de càtu sànt'a Scriptura. Adeveratu inse este, cà incercarea acésta a protestantiloru n'a avutu nici unu resultatu, fiindu-cà patriarchulu Joasaf, unu omu cultu[8]) si care avea informatiuni mai esacte despre doctrinele protestante, n'a datu nici unu respunsu la o scrisóre calculata pe nesciinti'a greciloru in lucrurile dogmatice[9]) etc. etc.

[1]) Chronic'a la an. 1563.

[2]) De Joanne Heraclide Despota, Valachorum principe, p. 30.

[3]) Friese, Beiträge zur Reformations-Geschichte in Polen, II, 1, p. 247, si urmat.

[4]) Friese ibid.

[5]) A. Regenvolscii, Systema historico-chronolog. eccles. Slavoniscarum p. 137.

[6]) Epistol'a este imprimata in susu-citat'a opera: Crusius, Turco-graecia p. 557.

[7]) Christliche Kirchengeschicte seit der Reformation, 5 Th. pag. 386.

[8]) Le Quiens Christianus I. pag. 323.

[9]) Hefele, Beiträge zur Kirchengeschichte und Liturgik. I. pag. 446.

documente istorice, daca Orientulu este léganulu culturei omenesci, apoi totu elu este si campulu celu fertile alu despotismului, prin urmare si alu sclaviei. Candu dicemu Orientu, adeca Asi'a, voimu se se intieléga si Egiptulu cu alte tieri limitrofe.

Din natura nu este nimeni sclavu, ci liberu. Fia inse disu spre rusinea filosofiei antice, insusi Aristoteles a fostu acela, care a sustînutu cu totu adînsulu tesea, cà omulu nu se nasce liberu dela natura, cí cà dupa aceea póte se'si castige libertatea, si totu elu a consideratu de sclavi pe tóte popórale barbare; éra fiindu-cà grecii aveau de barbari pe toti ómenii si pe tóte popórale negrecesci, asia din filosofi'a lui Aristoteles ar urmá, cà grecii aveau dreptu a subjugá pe tóta lumea si a o aruncá in sierbitute. De ací apoi se pótu esplicá si incercarile lui Alexandru Macedoneanulu de a supune tóta lumea, ceea ce inflá fórte tare trufi'a si vanitatea grecésca.

Pàna in dio'a de astadi se afla in diverse tieri europene, mai de aprópe inse in tierile locuite de romani si magiari destui individi beti de spiritulu tiraniei, carii tînu cu tóte braçiale la doctrin'a perversa a lui Aristoteles, iau asupra'si rol'a ridicula a greciloru, tînendu-se numai pe sine de civilisati, éra pe alte popóra de barbare, care nu aru meritá alta sórte, de càtu cá se devina sclavii loru. Acei tirani din educatiune, de si nu mai cutédia a'si formulá satanic'a loru doctrina in termini asia limpedi, precum faceau despotii din vechime, dara tóte faptele loru marturisescu de sentimentele care'i conducu.

Modulu aruncarei ómeniloru in sierbitute a fostu multiplu.

Cei mai multi ómeni au cadiutu in sierbitute prin resbóie. Cetatienii cari'si aparau cetatea si averile loru, ostasii carii luptau cu armele afara in campu, daca ajungeau in captivitate, erau declarati de sierbi, sclavi (grec. Andropoda, latin. Servi séu Mancipes); numai cei cari se supuneau de buna voia, erau tractati mai omenesce, si in legile Romei sunt cunoscuti sub numele Dediti. Totu in Rom'a cetatienii prinsi in batalii interne, civili, nu cadeau in sierbitute, ci pedéps'a loru erá proscriptiunea si exiliulu.

Omenii prinsi in batalii, daca nu li se dictá mórte, deveniau unu articulu fórte interesantu de comerciu, pentru-cà invingatorii trageau castiguri enorme din vendiarea loru, in auru, argintu, petrii nestimate, in animale, cum elefanti, camile, turme de oi, vite cornute, cai, séu uneori sierbi pentru sierbi, barbati robusti pentru femei frumóse, castrati pentru ómeni intregi etc.

Acelea castiguri indemnara pe ómeni a rapí si a furá ómeni, si acesta erá modulu alu doilea de a cadé in captivitate. Acestu modu mai este practicatu pàna in dile nóstre mai virtosu in Afric'a.

Modulu alu treilea de cadere in captivitate erá, candu ómenii se vindeau ei pe sine la alti ómeni, mai virtosu din caus'a saraciei, precum scimu din sacrele scripturi cà se intemplá la evrei, precum se mai intempla si acum in mai multe insule din oceanulu meridionale. In Rom'a vechia erá opritu prin lege a se vende ómeni nascuti liberi; saracii inse sciau se evite acea lege, invoindu-se cu altu cineva cá se'i vendia, sub conditiune, cá se'i dea pe unu pretiu, in càtu din acela se platésca pe creditori, se remana si saracului o parte.

La romani potea se mai ajunga ómenii in sierbitute inca si pentru crime grele (Servitus poenae. Servus poenâ.) Sierbitutea se dictá cetatieniloru Romei cá surrogatu pentru pedéps'a mortiei, la care nici-unu cetatiénu liberu nu potea fi condamnatu. Cu acésta procedura sémena multu cea moderna din Romani'a libera, unde fiindu pedéps'a mortiei desfiintiata, cei condamnati la perderea ei se tramitu la munca pe viétia in salinele statului, precum se tramitea din Rom'a „ad metalla.“ La romani trecea de crime mari subtragerea dela censu si dela inrolare la óste, ingratitudinea unui libertinu càtra patronulu seu care'i dedese libertatea, amestecarea carnala a femeiloru libere cu sierbi. Pentru crime de acestea in periodulu imperatoriloru, ómenii cadeau in sierbitute, erau lipsíti de tóte drepturile omenesci si stigmatisati cu infamia.

Prin nascere deveniau sclavi milióne de fiintie omenesci. Domnii sclaviloru adeca ingrijiau in interesulu loru, cá precum animalele domestice, cai, boi, oi, capre etc., asia si sclavii loru se se inmultiésca prin inparechiare, dupa cum aflau ei cu cale, cá se aiba prasila de ajunsu, atàtu pentru trebuintiele domestice, càtu si pentru vendiare, schimbu, daruire si mai tardiu, in casuri anumite, pentru ingrasiarea pesciloru cunoscuti sub nume de Murenae care daca se nutriau cu carne de omu, aveau gustu fórte placutu. Sclavii nascuti la romani se numiau Vernae, la Spartani Motakes et Motones.

(Va urmá.)

Transilvani'a.

— Fagarasiu, 20 Dec. 1880. (O rectificare.) Prea stimate domnule Redactoru! In Nr. 98 alu „Observatoriului“ ai reprodusu dupa „H. Ztg.“ scirea, cumcà in 8 ale curentei s'ar fi tînutu aici o conferentia de alegatori romani din acestu comitatu, si cà cu acea ocasiune s'ar fi decisu „activitate“ cu privire la viitórele alegeri dietali.

Bucuri'a ce o manifesta „H. Ztg.“ cá organu oficiosu, despre activitatea romaniloru in alegeri, o intielegemu, cà-ci scimu cà ori càtu se ferescu oficiosii a da órecare insemnatate „passivitatiei“ romaniloru, totusi nu incape nici o indoiéla, cà celoru din capulu trebiloru „o activitate“ in sensu ungurescu cu voi'a romaniloru li-ar fi cu multu mai placuta. O „activitate“ in sensu romanescu, o urescu tocma asia de multu, cum urescu astadi „passivitatea“; si un'a si alt'a o numescu: dacoromanismu.

„H. Ztg.“ va trebui se se supere candu va audi, cumcà la conferenti'a tinuta aici in 8 Dec. st. n. nu s'a decisu „activitate“ in alegeri, ci — dupa cum credemu cà se va fi urmatu si in alte comitate din partea romaniloru, — noi ne-amu organisatu pentru ori-ce eventualitati.

Alegatorii romani din acestu comitatu s'au constituitu intr'unu clubu nationale romanescu, au alesu unu comitetu electorale, filiale, totu-odata au decisu cu unanimitate, cumcà actitudinea, tînut'a nóstra in alegeri se face dependenta dela conferenti'a generala, care credemu cà se va tînea atàtu de timpuriu relative la nouele alegeri, in càtu se nu mai póta fi vorba de nici-o intardiare sau surprindere.

Processulu verbale alu acestei conferentie s'a inaintatu la comitetulu centrale electorale in Sibiiu, care probédia adeverulu acestoru sciri.

In interesulu adeverului ve rogu domnule Redactore, se dati locu acestei rectificari in stimabilulu d-vóstra diariu, si primiti salutarile nóstre celea mai cordiale.

Joanu Romanu.

Croati'a.

De nu ar fi venitu preste capital'a Croatiei acea calamitate infricosiata produsa prin cutremurele ruinatóre, natiunea serbo-croata ar potea tiné una din cele mai stralucite serbatori nationali in memori'a castiguriloru sale din a. 1880. Dupace legislativ'a si gubernulu Croatiei reusira a'si regulá situatiunea façia de Ungari'a, intocma precum dorise marea maioritate moderata a natiunei loru, dilele acestea isi vedu inplinita si a dou'a dorintia ferbinte, nutrita de multi ani la peptulu loru, adeca incorporarea intinsului teritoriu slavo-croatu la regatulu Croatiei, prin urmare adaogerea lui cu aprópe unu milionu de suflete. Intr'unu consiliu de ministrii tînutu dilele trecute sub presidiulu Majestatiei Sale, regulandu-se tóte diferentiele càte mai existau si delaturandu unele pretensiuni exagerate de o parte si de alt'a, se decise, cá ministeriulu se puna pe més'a dietei càtu mai curendu unu proiectu de lege relativu la incorporarea definitiva a teritoriului granitiariu cu Croati'a.

Austri'a.

Vien'a. In parlamentulu austriacu lupt'a intre partid'a germana centralista, care se numesce ea pe sine constitutionala, de o parte, intre partid'a ministeriale autonomista de alt'a, in locu se se astempere, de doue luni incóce devení mai inversiunata de càtu ori-candu mai inainte. S'a disu altadata, cà germanii centralisti cu scopu de a infricá pe ministeriu au tînutu adunari séu conferentie numeróse, convocate din tóte provinciile, in care se afla partisani de ai loru si compuse in partea cea mai mare totu din barbatii cei mai de frunte ai loru, asia la Karlsbad, la Mödling si in urma cea mai numerósa la Vien'a. Germanii centralisti vreo 10 ani càtu au fostu ei la potere, diceau cu prea multa arogantia, cà numai densii representa statulu Austriei, cà prin urmare fiindu ei germani, Austri'a (Cislaitani'a) trebue se fia totu numai germana, cu limb'a sa inaltiata preste tóte si substituita la tóte celelalte limbi. Acum inse, dupace vedu cà nu potu apucá din nou la potere, ei isi schimbara titlulu si se numescu partida nationala germana constitutionale, cá si cum numai ei aru fi germani in tierile austriace si totu numai densii constitutionali.

Noi cesti de dincóce nu avemu a face cu ministeriulu din Vien'a nici in clinu nici in maneca dela dualismu incóce; de aici inse nici-decum nu urmédia, cá se nu fimu cu tóta luarea aminte la tóte prefacerile càte se intempla in partea ceealalta a monarchiei; cà-ci apere-se diariele unguresci ori-càtu voru vrea, si se proteste càtu le va placea, cà lucrurile din Vien'a nu au se interessedie pe Ungari'a, adeverulu inse este, cà in realitate tocma aceia cari facu gura mai mare dualistica, nu'si potu luá nici-odata ochii de la Vien'a. In Cislaitani'a e preste potintia cá se nu se schimbe sistem'a, si apoi care va fi acelu gagautîu cá se créda, cà schimbarea sistemei in Vien'a, nu va influintiá decisivu si dincóce.

In siedinti'a din 17 Dec. desbaterile in camer'a deputatiloru la Vien'a au duratu cá niciodata, séu cá in timpu de resboiu, cu puçina intrerupere, 16 óre, pàna demânéti'a la 4 óre! Certele uneori au luatu tonu de càrciuma, ur'a si resbunarea colcaiá si se reversá cá o lavina din pepturile omenesci. Partid'a germana compacta, isi propusese a obosí cu torente de frase pe ministeriu si pe tóte nuantiele de partide; acestea inse vediendu pericolulu, au tînutu umeru la umeru si au castigatu maioritate, de si modesta, inse salvatória nu numai pentru nationalitati si provincii, ci in óre-care sensu chiaru pentru moral'a christiana, pe care partisanii lui Herbst prea incepusera se o lovésca preste façia.

Din tóte se vede, cà pangermanismulu pandesce la o parte si astépta momentele dorite pentru elu.

Romani'a.

— Bucuresci. In timpulu modernu adressele corpuriloru legislative inaintate cá respunsuri la cuventele de tronu ale monarchiloru constitutionali, in cele mai multe casuri abia coprindu altu-ceva, decàtu parafrase, adeca circumscriptiuni si repetitiuni ale diseloru monarchului. In Romani'a nu este totudeauna asia. In sessiunea legislativa actuale, pe langa ce discursulu ce tronu are, precum amu vediutu, mai multe aliniate de coprinsu afundu taiatoriu in afacerile statului, apoi adressele corpuriloru legislative au astadata o importantia escceptionale, mai virtosu din caus'a regularei de successiune la tronu pentru casu de lips'a descendentiloru directi ai domnitoriului Carolu I. Daca diplomati'a si cabinetele din tóta Europ'a se interessédia atàtu de multu de acea regulare a successiunei la tronulu Romaniei, cu càtu mai mare dreptu au vecinii, a le pasa de ceea ce intempla in vecinatatea loru. Adress'a camerei o cunóscemu; adress'a senatului cá corpu matoru si ponderatoriu, este urmatóri'a:

Proiectulu de respunsu la mesagiulu tronului.

Din partea comissiunii senatului.

Mari'a Ta!

Mari si importante au fostu pentru tiér'a nóstra evenimentele, prin care amu trecutu in ultimii ani. Vechile drepturi ale patriei au fostu pe deplinu recastigate. Aspiratiunile natiunei au devenitu o realitate. Munc'a si suferintiele a mai multoru generatiuni au fostu incoronate cu deplinu succesu. Gratia silintieloru si intieleptiunei Mariei Tale, unite cu viteji'a si sacrificiile poporului intregu, Romani'a stà astadi cá statu independentu in tóta poterea cuventului. Ea 'si-a reluatu in Orientu loculu si inportanti'a timpuriloru stravechi.

Lipsea acestui edificiu politicu, radicatu cu multa ostenéla, cu multa abnegatiune si cu multu patriotismu, ultim'a piétra. Si ea a fostu adusa si asiediata. Monarchi'a ereditara, stabilita prin constitutiunea din 1866, se afla astadi asicurata Romaniei prin prevederea luminata si patriotica a Mariei Tale, prin „interessulu celu viu, si calduroru „alu Augustului vostru parinte pentru Romani'a.“ Amu luatu cunoscintia de actele insemnate, privitóre la regularea successiunei si nu potemu de càtu a areta adânc'a nóstra recunoscintia, cà acésta cestiune, pe càtu de delicata, pe atàta si de inportanta, a capatatu solutiunea indicata de legea nóstra fundamentala. Recunóscerea dispositiuniloru constitutiunei nóstre, privitóre la successiunea tronului, de càtra Alteti'a Sa regala parintele Mariei Taie si de càtra fratii Mariei Tale, e unu faptu de cea mai mare insemnatate, unu faptu care linistesce temerile de totu felulu, pe care nesicuranti'a viito-

riului le facea se se nasca. Astadi scimu cu totii, si senatulu ia actu de acésta, cà in lipsa de succassori directi ai Mariei Tale, pe care a totu poterniculu se ti'i acórde, fiii Altetiei Sale Regale principelui Leopoldu, augustulu frate alu Mariei Tale, au a succede pe tronulu Romaniei. Stabilitatea tronului dara, atàtu de dorita de intrég'a natiune, alu carei ecou celu mai poternicu au fostu adunarile nationale din 1857, a devenitu unu faptu indeplinitu. Noi cari ne aducemu aminte de pericolele, produse de nestabilitatea tronului, scimu cu totii apretiui in tóta intregimea lui inportanti'a acestui actu.

Recunoscintia eterna Mariei Tale, Mariei Sale Regale Dómnei, augustului vostru parinte, augustiloru vostri frati, cà — gratia devotamentului Vostru toturora pentru acésta tiéra, si mai cu osebire nobilei abnegatiuni a gratiósei nóstre suverane — cetatienii potu privi cu linisce si cu incredere desvoltarea viitorului patriei loru. Proclamandu susu si tare aceste simtiminte, senatulu róga pe Mari'a Ta, se fii interpretulu loru pe langa augustulu vostru parinte, care a avutu totudeauna ânima calda si bunavointia iubitóre pentru Romani'a.

Regulati pe deplinu in privirea asiediementului politicu din launtru, recunoscuti independenti de tóte statele; avemu consciintia si de drepturile, dar si de indatoririle ce acésta positiune inpune natiunei. Scimu si recunóscemu, cà, pentru cá o natiune se'si mantie independenti'a, ea trebue se se radice la unu nivelu moralu inaltu, care singuru dà inpulsiunea poternica in tóte ramurile activitatiei omenesci si poterea de resistentia in timpuri grele — ea trebue se lucredie cu seriositate si fàra contenire pe terenulu economicu si scientificu.

Suntemu incredintiati, cà, precum in tóte cestiunile esterióre, asemenea si in cestiunea libertatii navigatiunei Dunarei de josu, gubernulu Mariei Tale se va sili a apara si a sustiné interessele tierii.

Credemu, dinpreuna cu Mari'a Ta, cà toti factorii statului trebue se dea aceeasi atentiune la desvoltarea si inbunatatirea toturoru ramuriloru administratiunii publice. Senatulu va esamina dar tóte legile ce i se voru presenta, cu cea mai mare scrupulositate si obiectivitate. Legi bune sunt fundamentulu esistentiei si propasirii unei natiuni, cà-ci ele, fiindu mai usioru de aplicatu, intra mai curendu in datinele poporului si intarescu simtiementulu legalitatii si alu respectului legii.

Este necontestatu, cà trebue se damu cea mai mare atentiune si se inbraçiosiamu cu iubire desvoltarea poterii nóstre armate; inse nu mai puçina atentiune trebue se damu educatiunei poporului, cá se formamu cetatieni plini de simtiementulu datoriei càtra sine insisi, càtra familia, càtra statu, càtra Dumnedieu, plini de convingerea cà, fàra o basa morala si fàra munca pe terenulu sciintiei, nu esista adeverata instructiune.

Mana in mana trebue se mérga inbunetatirile in conducerea severa, consciintiósa si minutiósa a financeloru, in administratiunea tierii, in desvoltarea agriculturei, comerciului si lucrariloru publice. Independenti'a magistraturei va contribui poternicu a introduce in viéti'a nóstra acea disciplina, fàra de care ori-ce miscare omenésca devine desordinata.

Avendu asicuratu unu mersu regulatu, treptatu si sicuru in desvoltarea nóstra interióra, speramu cà bine-facerile pacei ne voru fi reservate inca indelungatu timpu. Fii inse, Mari'a Ta, asicuratu, cà atunci candu noue incercari s'aru ivi, vei afla tiér'a unita cá unu singuru omu inpregiurulu stindardului ei, tinutu de manile Mariei Tale cele poternice, pure si devotate patriei comune.

Se traiésca Romani'a! Se traiesci Mari'a Ta! Se traiésca Mari'a Sa Dómn'a!

Raportoru, D. Sturdza.

— (Despre cei compromisi in atentatu) se mai citesce in diariele din capitala, cà dintre cei trecuti prin cercetarea prealabila a politiei, càtiva fusera stramutati la Vacaresci (odinióra monastire, dupa aceea prefacuta in una din carcerile, temnitiele statului). Anume aflamu in „Resboiulu“ ddloru Thiel et Weiss acestea :

Afara de Petrariu, cei mai gravu implicati in afacerea atentatului, aceia contra carora esista probe, se dice a fi Patescu si diaconulu Cârlova. Celu de antaiu ar fi scrisu proclamatiunile comitetului secretu de 50, éra celu de alu doilea adress'a plicuriloru in cari s'au trimisu acele proclamatiuni.

Aflamu cà dintre cei arestati la prefectur'a politiei, s'au trimisu la Vacaresci urmatórele persóne: d-nii P. Borsiu, capitanu Titus Dunca, Gr. H. Grandea, Patescu, diaconulu Cârlova, Galasiescu si Lesviodax.

S'au pusu in libertate Dimitrie Jonescu si Luca Argintaru.

— (Unu protestu.) Primimu din Jasi unu imprimatu volantu, prin care se declará in numele socialistiloru romani, cà acestia respingu ori-ce solidaritate cu atentatorulu la viati'a d-lui Brateanu si cu comitetulu de 50, declarandu de nerusinate calomnii asertiunile unei parti din press'a romana, si aducêndu cordiale salutari d-lui Brateanu pentru fericit'a lui scapare si adenca parere de reu de atentatulu comisu.

— (O telegrama a principelui Sturza.) „Romania libera“ publica urmatórea telegrama ce principele Gr. M. Sturza a adressatu d-lui primu-ministru Brateanu.

Telegrama:

D-lui Joanu Brateanu, presiedintele consiliului de ministri.

Bucuresci.

Audu cà s'au arestatu càtiva membri din partidulu „Democraticu Nationalu,*) in urm'a atentatului facutu asupra d-tale. Credu cà cercetarile justitiei voru dovedi innocenti'a loru; daca inse ar fi in adeveru compromisu vre-unu membru din acestu partidu, respunderea ilu privesce personalu, cà-ci asasinatulu politicu nu face parte din mijlócele de actiune ale partidului nostru.

Viu dar, in calitate de capu alu acestui partidu, se reprobediu din partea democratiloru nationali de dincolo si de dincôce de Milcovu, odiosulu atentatu incercatu asupra d-tale.

Gr. M. Sturza.

— Diariului oficiosu „Oesterreichische Corespondenz“ din Vien'a i se pare, cà in atentatulu comisu asupra vietiei d-lui Joanu Brateanu, ar vedea man'a Russiei, care pe càtu se afla in viétia acestu renumitu barbatu de statu, nu póte se'si restabilésca vechi'a sa influintia, adesea decisiva in Romani'a. Cei cari presupunu o crima cá acésta despre diplomati'a rusésca, reflecta mai virtosu la inpregiurarea, cà mai toti cei arestati si compromisi sunt partisani de ai lui Grig. M. Sturdza, incuscritu cu famili'a principelui Gorciacoff. Noue ni se pare cà nu e bine a riscá opiniuni de acestea numai dupa apparentiele esteriori, cí se asteptamu resultatele investigatiuniloru judecatoresci, daca nu voimu se cademu pe fia-care di in contradiceri. Cu acelu atentatu potu se stea in legatura unele cestiuni mai multu sociali, séu chiaru esclusivu sociali si nu strictu politice. Apoi daca e vorb'a de a sta in calea planuriloru russesci, atunci s'ar potea dice cu totu dreptulu, din esperienti'a de tóte dilele, cà dn. Brateanu stà si in calea altora. Óre inse numai densulu? Nu cumva fratii Brateanu si C. A. Rosetti sunt singurii barbati de statu ai Romaniei, decisi a'si pune si viéti'a in jocu pentru natiunea si patri'a loru?

Despre faptele hotiesci ale lui Ivan Petrariu esu totu mai multe informatiuni la lumina. Pàna si la Sibiiu mancase banii unui negutiatoriu de porci din Rómniculu-Vâlcei; din platile professoriloru tocase 5000 de franci; dela o comuna rurale preste 19 mii, in fine cei 20 mii franci ai cassei de economia cu cari fugise.

Soçi'a lui Petrariu nu e nici-o nepóta a d-lui Boerescu, cà-ci éca ce se adeveresce dupa o epistola a d-lui Sachelarie.

D-lui redactoru alu diariului „Press'a.“

8 Decembre 1880.

Domnule redactoru,

Vediendu gresitele informatiuni ce se dau prin diariele „Timpulu“ Nr. 292 si „Romani'a libera“ Nr. 1052, cà individulu Joanu Petrariu, atentatoriulu la viéti'a ilustrului omu de statu d. Joanu Brateanu, presiedintele consiliului de ministrii, ar fi nepotu d-lui ministru B. Boerescu, me grabescu a pune pe onor. publicu in adeverat'a cunoscintia. Acestu individu Petrariu este strainu cu totulu d-lui Boerescu, cumnatulu meu.

Unulu dintre fratii mei inse, celu mai mare, Dimitrie Sachelarie, proprietariu in Tergoviste, si-a maritatu fét'a anume Eufrosin'a, dupa acestu Petrariu, pe candu erá professoru de gimnasiu. Viéti'a lui a fostu plina de vitii, risipindu chiaru dot'a de 3000 galbeni in scurtu timpu astfeliu, cà machnirea a ruptu firulu vietiei fratelui meu.

In interesulu adeverului ve rogu, d-le redactoru, a dá ospitalitate acestoru renduri, pentru care ve voiu remanea recunoscétoriu.

Nitia Sachelarie,
pensionariu si fostu magistr.

*) Acésta nomenclatura aplicata de principele M. Sturdza suna cá latinesculu cunoscutu: Lucus a non lucendo.

— Din Dobrogea aflamu in „Farulu Constantiei,“ cà aniversari'a din 23 Nov. 1878 de candu acea provincia fu incorporata la Romani'a, s'a serbatu estimpu preste totu cu mare solemnitate, la care au participatu si turcii cu rogatiuni, cum e Te Deum laudamus in Europ'a, au iluminatu mosieele loru; anume in Silistra-noua s'a pusu in frunte Alis-Jbrahim pasia si alti vreo 18 notabili turci, alaturea cu crestinii. Intr'aceea dela sultanulu s'au tramisu decoratiuni la toti ministrii, in semnu de recunoscintia pentru egal'a indreptatire a locuitoriloru mohamedani.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

— Buciumu, 8 Dec. n. 1880. Relativu la doi barbati increditi de a amblá dupa colecte caritative pre la crestini pentru repararea bisericei gr.-cath. din comun'a J. aceli venindu si pe la mine deunadi, am observatu unele anomalii, cari pre celi ce le pricepu, i — desgusta de a contribui fileriulu.

Deci subscrisulu pentru delaturarea altoru anomalii in venitoriu, imi permitu in respectulu si interesulu bisericeloru si scóleloru sarace, necessitate a recure la ajutoriulu crestiniloru binefacatori, a recomandá urmatóriele :

1. Respectiv'a autoritate inainte de a dá concessiune de colecte caritative, se binevoiésca a provoca pe respectivii suplicanti, cà se'si cumpere dela vreo tipografia unu libelu rubricatu anume pentru scopulu acesta si legatu tiepanu, cá se nu i se desfaca foile, apoi se fia munitu cu subscriptiunea si cu sigilulu auctoritatiei respective. Concessiunea se se inmanuedie suplicantiloru, de sine intielegendu-se, cà acei ómeni de incredere numai acestu libelu ilu voru poté intrebuintia, éra altulu nicidecum. La casu inse candu libelulu celu provediutu cu subscriptiunea si cu sigilulu autoritatei amentite s'ar implea cu subscriptiuni de colecte, si necessitatea ar cere continuarea altoru colecte, atunci se se procure unu altu libelu nou, asemenea provediutu, in care la prim'a pusetiune se se transferedie sum'a colectata din libelulu anterioru.

2. Se se numerisedie tóte paginele libelului, cá se nu se póta scóte foi din trensulu; rasurile, cancelatiunile de cifre, cum si intrebuintiarea altoru doue libele deodata, se se evitedie, cà-ci aceste tóte mirósa a defraudare, de unde apoi póte proveni prepusu si neincredere contra colectantiloru asia, càtu se li-se arate usi'a, in locu de a capatá ceva parale.

3. Respectivii increditi se róge pre contribuenti a inscrie in libelu florenii la rubric'a floreniloru si crucerii la rubric'a cruceriloru, cá se se evite confusiunea la sumatiunea contribuiriloru, — ceea ce cá se se póta efectui, ar trebui cá baremi unulu dintre aceli increditi se scia scrisóre si se se pricépa la atari rubrice.

4 In libelu la finea colecteloru, tóte colectele se se sumedie, si acea suma de bani se se inscria acolo; totuodata se se transpuna perceptorului curatoru bisericescu in presenti'a protopopului tractuale si a parochului de locu, éra libelulu se se inchiie cu subscrierile acestoru trei individi, apoi se se alature la perceptiunile ratiociniului bisericescu, care se substerne venerabilelui exactoratu metropolitanu spre revisiune. — In fine

5. Ar fi cu scopu, cá acea suma colectata se se publice prin vreunu diariu romanescu, pentrucá respectivii contribuenti se se convinga, cumcà fileriulu loru s'a intrebuintiatu acolo, unde a fostu destinatu.

Asia urmanduse, crediu si sperá, cà banii colectati nu se voru face mere-pere, si cumcà unii si altii crestini binevoitori voru contribui bucurosi si fàra indoiéla spre scopuri salutarie si sante, cum sunt bisericele si scólele.

Josifu Ciura.

— (Societatea de lectura, a tinerimei studióse dela gimn. gr. cath. din Beiusiu, la 25 Decembre st. n. va serba dio'a aniversarei a nemuritoriului Mecenate si fundatoriu, episcopu Samuilu Vulcanu dupa urmatóri'a programa:

1. „Cuventu de deschidere“ pronuntiatu de conducatoriulu societatii cl. d-nu Juliu Papfalvai.

2. „Luarea Plevnei“, de Kratochvill, esecutata de corulu instrumentalu, sub cond. cl. d-nu prof. A. P. Balasiu.

3. „Glasulu unui romanu“, poesia de A. Muresianu declamata de Davidu Deacu stud. de cl. 7.

4. „Luarea Plevnei“ aria de Kratochvill, esecutata de chorulu vocalu sub cond. cl. d-nu prof. J. Buteanu.

5. „Oratio in laudem eruditionis.“ predata de studentele cl. 8. Vasiliu Hoblea.

6. „Mersu de Victoria“ dedicatu on. gardei civice de Louis Wiest, esecutata de corulu instrumentalu.

7. „Biografi'a lui Samuilu Vulcanu“ dissert. de Teodoru Bulcu, stud. de cl. VIII.

8. „Cantecu romanescu“ esecutatu de cor. vocalu.

9. „Ilian'a Braileana,“ poesia de At. M. Marienescu tradusa in l. magiara de Julianu Grozescu, declamata de Marcelu Vladu, stud. de cl. VII.

10. „Fratii Ideri,“ poesia de V. Alesandri, declamata de N. Budó, stud. de cl. VIII.

11. „National'a“, esecutata de corulu vocalu.

12. „Burtschels Hügell“ poesia de V. Alesandri, tradusa in limb'a germana de G. Hurmuzachi, dechiamata de G. Dimitrieviciu stud. de cl. VIII.

13. „Divina comedia“ de A. Dante, actulu III. Inf. predata de Nicolau Popa stud. de cl. VII.

14. „Trecerea Dunarei“ de Jalovitzky, esecutata de chorulu instrument.

15. „Cuventu de inchidere“ rostitu de cl. domnu conducatoriu.

Beiusiu, 16 Decembre 1880.

Juliu Papfalvai, conducatoriu. — Teodoru Bulcu, not. coresp.

Sciri diverse.

— (Despre intrarea romaniloru in dieta.) Casulu innocentu alu alegatoriloru dela Fagarasiu scutura multa pulbere in press'a magiara, dara in doue sensuri oppuse. Asia de ex. „Ellenzék“ din 22 Dec. tîne romaniloru o lectiune lunga despre urmarile politicei loru de resistentia passiva si in fine i conjura, cá la cele mai de aprópe alegeri dietali se ia nesmintitu parte activa din tóte poterile, inse asia, cá ori unde numai potu, se scótia din sîea pe candidatii ministeriali si se ajute pe opositiunea antidualistica in resturnarea ministeriului actuale, prin urmare si a sistemei domnitórie, prin care tier'a s'a ruinatu cu totulu.

Vine inse „Pesti Napló“ din aceeasi di si dupace descrie pericolele invederate, la care este espusu elementulu magiaru din partea Croatiei intregite prin teritoriulu granitiei militarie, observa intre altele, cà de aci inainte au se intre in diet'a Ungariei mai multi deputati din Croati'a, adeca celu puçinu 50, apoi adaoge cu óresicare mania, cà éca, acuma si romanii au se intre in actiune cá alegatori, au se trimita si ei deputati nationali la aceeasi dieta, totu asia si sasii din Transilvani'a; atunci ce dieta va fi aceea, daca nu va mai fi curatu magiara? Intre acestea inpregiurari P. N. ar fi mai aplecatu a vedea, cà Croati'a se rupe cu totulu de càtra Ungari'a.

Fórte multiamimu d-vóstra la amendoue partidele de intieleptulu consiliu ce ne mai dati si cu acésta ocasiune; numai càtu noi romanii suntemu cam grosi in céfa, pricepemu greu intieleptiuni de acestea. De altmentrea, noi din partea nóstra am disu in tóte conferentiele electorali, private si publice, la càte amu participatu pàna acuma, cà din dio'a in care poporulu romanescu s'ar decide se intre in actiune si se alerge la urne in masse compacte, cu candidati fórte buni romani si totu asia de buni si luminati patrioti, tóta ungurimea, in frunte cu partid'a ministeriala, se va scula cá unu omu, va misicá tóte pietrile si va desfasiurá resistenti'a cea mai obstinata, pentru-cá nici-unu candidatu romanu se nu póta esí din urna.

Acestea cá simptome prealabili, asupra carora trebue se meditamu cu totii.

— (Luminatoriulu) din Temisiór'a in primulu seu din Nr. 77 relevandu tradarea din Octobre, ii aplica ferulu arsu in frunte, asia precum o si merita.

Bibliografia.

— Statutele societatii mediciloru militari, fundate la 3 Junie 1879. Bucuresci, tipografi'a curtii, propriet. F. Göbl, 12, pasagiulu romanu, 12. 1880.

— Despre crestaturile plutasiloru pe cherestele*) si alte semne doveditóre de proprietate la romani, de Teodoru T. Burada. Jasi, tipo-litografi'a H. Goldner, strad'a primariei 1880. Pretiulu 1 leu.

— Respunsu la originile Craiovei. Craiov'a, typo-litografi'a nationale Ralianu Samitc'a 1880.

— Manuducere la ABCdariu magiaru-romanu, partea I, séu tractarea limbei magiare in scólele poporale. (Principii neaparatu de lipsa pentru invetiatori la propunerea limbei magiare) de Nicolau Putnoky. Tipografi'a archidiecesana in Sibiiu. Pretiulu unui eseplariu 6 cr.

— Raportulu generalu alu societatii de lectura „Petru Maioru“ pe anulu scol. 1879/80. Localitatea societatii, Váczi-utcza 13. sz. Mocsonyi ház. Buda-Pest'a, cu tipariulu tipografiei lui Alesandru Kocsi, 1880.

— Hunyadmegyei neolith kökorszakbeli telepek, ismerteti Torma Zsofia, Különnyomat az „Erdélyi Muzeum“ 1879-ki 5-ik, 6-ik és 7-ik számából. Kolozsvárt, Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál 1879.

— A Nándori Barlangcsopertozat. Függelék A „Hunyadmegyei Neolith Kökorszakbeli Telepek“ ismertetéséhez Torma Zsofiától. Két kömetszetü táblával. Különlenyomat az „Erdélyi Muzeum“ 1880 iki évfolyam 6 és 7-ik számaiból. Kolozsvárt, 1880. Nyomatott Stein J. m. k. egyet. nyomd. betüivel.

Ratiociniu

despre banii incursi la concertulu inpreunatu cu productiune teatrale si dantiu, arangiatu de càtra studentii dela gim. sup. gr. cath. din Beiusiu, la 8 Aug. a. c., in favórea unui fondu pentru ajutorarea studentiloru gimnasisti miseri, in casu de morbu.

1. Sér'a la cassa au intratu 124 fl.

2. Dela Il. Sa d-lu episcopu Michailu Pavelu 5 fl.; Il. Sa d-lu episcopu Joanu Metianu 5 fl., rev. d. prepositu Joanu Korhány 2 fl., rev. d. canonicu Paulu Vela 2 fl., Silviu Rezei secret. 1 fl., Augustinu Antalu ppopu 2 fl., Ignatiu Papp secretariu 2 fl., Moise Bocsianu preotu in Curticiu 2 fl., Cristianu Ioanu protopopu in Poceiu 2 fl., Ladislau Papp-Szilágyi concepistu minis. in Buda-Pest'a 1 fl., Teodoru Papp notariu in Cumlausiu 2 fl., Stefanu Ciorogariu adj. not. 1 fl., Vasiliu Corbu preotu in Bradetu 1 fl., Andreiu Kálmán ingineriu in Draganesci 2 fl.. Alesandru Bartsch aurariu in Oradea-mare 1 fl., Vasiliu Terebentiu, preotu in Cociub'a 1 fl., Acsentie Gacta jude adm. in Fagetu si ved. Catarina Rezei nascuta Olteanu 5 fl., Timoteiu Miclea adv. in Cacov'a 2 fl., Cinci caltiunari din Oradea-mare 1 fl.

3. D-lu Gregoriu Mladinu teologu abs. a colectatu dela urmatorii: Din comuna'i natala Macea, d-lu Nic. Petrilla parochu 1 fl., Joanu Mladinu not. com. 2 fl., Gregoriu Mladinu teol. abs. 1 fl., Joanu Mladinu jun. comerciante 1 fl., Mitru Tolanu jude com. 40 cr., Joane Motiu percep. com. 20 cr., Georgiu Murasianu economu 20 cr., Joanu Oprea 20 cr., Mihaiu Voluntiru 50 cr., din comun'a Curticiu: d. Moise Mladinu parochu 1 fl., Demetriu Tamasdanu 2 fl., Georgiu Radneanu 1 fl., Teodoru Negru economu 1 fl. Din comun'a Totvaradi'a, Josifu Belesiu ppresbiteru 1 fl., Georgiu Damnu not. cerc. 1 fl., d-siór'a Elena Damnu 1 fl., Nicolau Avramu invetiat. 50 cr. Din com. Soborsinu: D-n'a Elena Caba 50 cr., Joanu Popoviciu 50 cr., d-n'a Sofi'a Popoviciu 50 cr., Panteleimonu Teodoroviciu 50 cr., d. Joane Popescu not. com. in Nadabu 5 fl., V. Dragosiu, Valea-mare 60 cr., Vasiliu Sere invet. in Halabisiu 50 cr., Josifu Popa din Troasiu 50 cr., Elisa Olariu, Capelnasiu 20 cr., Vicentiu Popescu, Sorosag 40 cr., Joane Dobosiu invet. in Nadabu 1 fl. Sum'a colectata de d. Gr. Mladinu la olalta 25 fl. 20 cr.

4. Au numeratu pe de-asupra Sp. d. Josifu Romanu directoru dominalu 3 fl., cl. d. Joanu Buteanu prof. gim. 3 fl., on. d. Michailu Ditiu 1 fl. J. Waltner comissariu in Nyiregyháza 3 fl., Gavrilu Cosma 1 fl., d-n'a L. Károlyi 1 fl., Alesandru Beliczai jude admin. 1 fl.. d. Teodoru Ceontea prof. preparand, 1 fl., Ales. Sabau 2 fl.

Acestoru marinimosi contribuitori subscrisii din partea comitetului arangiatoriu le votédia multiamita publica. Din loteria au intratu 30 fl., sum'a totala incursa 205 fl. 20 cr. Laolalta 235 fl. 20 cr. din care suma estragéndu spessele 99 fl. 20 cr. remane venitu curatu 136 fl.

Beiusiu, 13 Decembre 1880.

Teodoru Bulcu, not. com. arangiatoriu. — Juliu Papfavai, prof. gimnas.

*) Cherestea este turcesce, insémna lemne de lucru, plute de transportatu pe apa. Red. Obs.

Convocare.

Despartiementulu alu VIII alu Asociatiunei transilvare pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, isi va tînea adunarea generale in orasiulu Alb'a-Juli'a in **8 Januariu 1880** c. n. respective a trei'a di de craciunulu romanescu.

La acésta adunare se invita toti on. d-ni membrii ai Asociatiunei din acestu despartiementu, precum si fiesce-care doritoriu de inaintarea culturei si literaturei poporului romanu.

Din siedinti'a subcomitetului alu VIII.

Alb'a-Juli'a, 19 Decembre 1880.

(48) Joanu Piposiu, directoru. — Rubinu Patiti'a, actuariu.

Nr. 366/1880. (49) 1—2

Concursu.

Venindu in vacantia 2 ajutóre de càte 25 fl. v. a. din cele 16 destinate a se dá invetiaceiloru dela optu professiuni anumite, se publica prin acésta concursu pentru doi tineri romani, cari voiescu se invetie un'a din urmatórele meserii: rotari'a, lemnari'a (dulgheri'a, bardasi'a), ferari'a (ori lacatari'a), curelari'a (ori sielari'a), mesari'a (templari'a), cojocari'a, pelarieri'a, cismari'a (ciobotari'a.)

Suplicele au se fia instruite cu urmatóriele documente:

1. Carte de baptismu, din care se fia evidentu, cà concurentele este de nascere romanu, si cà are celu puçinu etatea de 14 ani inpliniti.

2. Atestatu scolasticu, cà are celu puçinu cunoscintiele care se propunu in scólele primarie (normale) de patru classe, si mai cunósce si vreo alta limba usitata in Transilvani'a, magiara séu germana.

3. Reversu dela parinti séu tutori, cà voru lasá pe fiii loru se invetie meseri'a la care se aplica, pàna candu voru esí sodali conformu reguleloru existente pentru industriari, si cu atestatu in regula.

4. Unu exemplariu din contractulu, ce parintele séu tutorulu (epitropulu) suplicantelui va inchiaiá cu maiestrulu, la care elevulu intra pentru invetiarea professiunei.

Terminulu acestui concursu se defige pàna la **15 Februariu 1881.**

Suplicele intrate dupa espirarea acestui terminu, nu se voru mai potea luá in consideratiune.

Sibiiu, 18 Decembre 1880.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Jacobu Bologa, v.-presied. — G. Baritiu secret.

Musicalie

care se afla la

W. KRAFFT in Sibiiu.

Cântece cu acompaniamentu de piano.

Carini, Stéua noptiei. Romantie (Cuvinte de Radulescu)	—.68
Dinicu, Nu voiu spune a mea durere, Romantie,	—.45
Flechtenmacher, Càtu te am iubitu (cuv. de Bucurescianu)	—.45
— Nóptea nascerei lui Christ	2.—
Floresco, Te iubescu. (Poesia de Alesandrescu)	—.68
Fotino, Te am revediutu. (Poesia de Rosca)	—.68
Gavadia, Unde esci? Romantie. (Cuvinte de Serbanescu)	—.45
Georgescu, Calca Romàne plinu de mândrie	—.45
Georgescu, Am traitu. Romantia (cuvinte de Bolintinéanu)	—.45
Hübsch. Paza Dunarei	—.68
Kiritzesco, Unu doru, Romantia	—.68
Marchetti, Cantulu gintei latine (Poesia de Alexandri)	—.68
Paşill, Cauteculu Rosioriloru dela Vede (Poes. de Manciulescu)	—.90
Preyer, Veni-va óre ea?	—.45
Poppini, Ultima lacrima. Romantia	—.45
Porumbescu, Cantece de primavéra. (Poesie de V. Bumbac)	1.—
Scheletti, Durerea, Romantia, (Cuv. de major A Leon)	—.45
— Candu in ochii tei privescu. (Romanţ. de maj. A. Leon)	—.68
Stern, Dorintia p. Sopran (Cu tecst nemtiescu dupa Alexandri)	—.90
— „ „ Alt „ „ „ „ „	—.90
Vasilescu, Adio la Carpati, Romantia, (Cuv. de Cretianu)	—.45
— Dati ajutóre pentru raniti „ „ Ghica	—.68
Varvéris, Le sacrifice, Romantia	—.68
Ventura, Doi ochi. Alto. (Tecstu fran. romanu si nemtiesc)	—.77
— „ „ Sopran „ „ „ „ „	—.77
— Hora Grivitia. (Poesia de Alexandri)	—.68
— Ursita mea. Poesie (Cuv. de Vas. Alexandri.)	1.80
Wiest, Stéua Romaniei (Poesie de Sion)	—.68

Compositiuni pentru piano.

Carlson, Quatre Morceaux romain	1.13
Dimitrescu, Hora Maria	—.45
Lorenz, Carneval de Bucarest	1.25
Löw, Doi ochi	—.68
Mezzetti, Siése cantece romane	—.68
Paba F., Potpourri din melodii nationale romanesci	—.70
Schaab, Viorica dupa vale. Melodie romaine	—.75
Stern, Doi ochi	—.45
— Dorulu Tigancei, battuta. Romantia.	—.45
— Dorulu	—.45
— Hora tiganésca. Romantia.	—.45
Ventura, Doi ochi	—.68
Wiest, Corbulu romanu, Potpurri din cant. nat, rom. populare	—.90
— Nunta tieranésca, „ „ „ „ „ „	—.90

Dantiuri si marsiuri pentru piano.

Arming, Romania independenta, Valsu (in beneficiulu raniti-loru romani)	—.90
Capelleanu, La Rahova. Hora	—.68
Ferlendis, Hélène Valse	—.90
— Mignon Polka	—.45
Glogoveanu, Vous dirais-je Polca françe	—90
Herz, Runen Valsu	—.90
Jalovitzky, Trecerea Dunarei, Marsiu militaru	—.68
Kratochwil, Luarea Plevnei. Marsiu triomf.	—.68
Lehr, Trimpfulu Romaniei. Marsiu	—68
Medek, Romania. Fantasia-Quadrille	1.80
Paba F., Victoria Quadrilu	—.40
Porumbescu, colóne române. Quadrille	4.—
Scheletti, Marsiu funebru la Mórtea Eroiloru dela Plevna	—.68
Stern, Dantiurile Calusiariloru, „Briulu“	—.45
Suţu, Grivitia-Marsiu	—.68
Vasilescu, La Romania. Marsiu	—.45
— Romanii au triumfatu. Marsiu	—.68
Teutsch, Suveniru de Bucuresci, Polka mazurca nationala	—.45
Wiest, Assaltulu Plevnei. Marsiu	—.68
— Marsiu de Victoria	—.68
— Gandon Quadrille	—.68
— Romania juna. Valsu nation. rom.	—.90

Pretiurile sunt notate in valuta austriaca. La comande din Romani'a primescu bilete hypotecarie si timbre postale, socotindu 40 cr == 1 leu. — Candu se facu comande din Austro-Ungari'a, se se tramita si pretiulu séu celu puçinu o parte din acesta. In casulu din urma restulu se va radica prin recepere postala. La cerere se voru speda carti singuratice si sub legatura (Kreuzband), dar atunci pentru francare se urca pretiulu cu 10%. Sum'a acésta ni se va tramite prin asignatia post. deodata cu comanda.

W. Krafft in Sibiiu.

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumani.

Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg

alu lui

Franciscu Wilhelm, farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare fortia vindecatóre si usiuratóre pentru morburile organeloru de respiratiune, pentru catarele gûtlejului si alu bronchieloru, tuse spasmotica, ragusiéla, multe alte suferintie ale gûtului si ale plumaniloru.

Fórte de recomandatu este acestu sucu cá preservativu pe tempuri neguróse si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii si o necessitate pentru ómenii cari sufere de plumani; éra pentru cantareti si oratori in contra vocei inflorate, séu chiaru in contra ragusielei, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numeróse ateste probéza cele afirmate mai susu.

Se afla de vendiare in sticle à 1 fl. 25 cr. in **Sibiiu** la d-nii **Fried. Thallmayer** si **I. B. Misselbacher sen.**

Onoratulu publicu se céra totudeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-cà acesta se produce singuru numai de mine, si de órece fabricatele puse la vendiare subt firm'a Iulius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publicului cumperatoriu. (2) 25—25

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**

Tipariulu lui **W. Krafft.**